

## Sintaksė ir skyryba. Kontrolinis darbas 5 klasei. I grupė.

### 1. Skliaustuose nurodykite, kokia sakinio dalis yra paryškintasis žodis.

Liepsnojančios (.....) malkos (.....) nušvietė gerą senelio(.....) veidą(.....). Taip gera vakarais su seneliu (.....) sėdėti prieš ugnį (.....) ir klausytis jo pasakojimų. Kambaryje (.....) tada(.....) taip tylu ir ramu. Pasakos apie pirmąją pypkę(.....) pasiklausyti tą vakarą susirinko (.....) visa šeima. O senelis (.....) iš lėto, neskubėdamas pradėjo (.....):  
- Seniai (.....), labai seniai, pasaulyje tabako (.....) dar nebuvo ir žmonės nerūkė(.....). Niekas net negalvojo, kad ateis (.....) toks laikas (.....), kada žmonės trauks į burną dvokiančius dūmus (.....). Bet kad atsitiktų žmonėms daugiau nelaimių, pragaro kunigaikštis pasiuntė į žemę (.....) vieną gudrų (.....) velnią (.....) ir įsakė išmokyti žmones rūkyti.

### 2. Įrašykite praleistus skyrybos ženklus. Jei skyrybos ženklo nereikia, parašykite nulį (0).

Kartą valgėme pietus. Prie stalo sėdėjo mama teta ir aš. Kai mama išėjo į virtuvę aš pasakiau tetai

Kai aš visko išmoksiu kaip tu, tetule, tai važiuosiu į tą nuostabią žemę kur buvo Guliveris.

Galėsi važiuoti atsakė juokdamasi teta Tau reikės plaukti per plačias jūras per audringus vandenynus dideliu laivu. Keletą savaičių tu matysi tik dangų ir vandenį. Bet pirmiausia, Vytuk, tu turi gerai mokytis. Reikia daug žinoti kad galėtum keliauti per jūras ir nepaklysti.

Ak, kaip būtų puiku keliauti jūromis laivu. Dar norėjau daug ko tetos paklausti bet įėjo mama. Nenorėjau prie jos apie tai kalbėti nedrįsau...

Valgydamas visą laiką žiūrėjau į tetą. Į dvi kasas supinti ilgi juodi plaukai balta palaidinė paslaptina šypsena - ji buvo gražiausia pasaulyje teta. Ji valgė mažais kąsneliais o lūpos vis šypsojosi. Dievuliau, kiek laiko turės praeiti kad tapčiau panašus į ją.

*Pagal Vytautą Tamulaitį*

### 3. Įrašykite praleistas raides.

Imantė sunkiai serga. Vis\_\_\_\_\_ mėnes\_\_\_\_\_ ji gul\_\_\_\_\_ lovoj\_\_\_\_\_ ir abejingai ži\_\_\_\_\_ri pro langą į u\_\_\_\_\_pustytus stog\_\_\_\_\_s. Kiekvien\_\_\_\_\_ ryt\_\_\_\_\_ atvažiuoj\_\_\_\_\_ gydytoj\_\_\_\_\_s, įšvirkšč\_\_\_\_\_ jai vaist\_\_\_\_\_ ir, suėmęs blyšk\_\_\_\_\_mergaitės rieš\_\_\_\_\_, klausosi pulso, stuksena pirštais nugarą. Jos l\_\_\_\_\_pos sutrūkinėjusios nuo kar\_\_\_\_\_čio, o ak\_\_\_\_\_s įsmei\_\_\_\_\_tos į apšarmojusį lang\_\_\_\_\_, už kurio baltuoj\_\_\_\_\_apsni\_\_\_\_\_ti stogai. Jau vėl\_\_\_\_\_... Tėtis išjung\_\_\_\_\_švies\_\_\_\_\_, ir kambar\_\_\_\_\_s pask\_\_\_\_\_sta

drum\_\_\_\_linoje (z, s) tamsoj\_\_\_\_. Ji sunk i pasikel\_\_\_\_ant alk\_\_\_\_nės ir apži\_\_\_\_rinėja įmantrius ledo raštus. Nužerti neon\_\_\_\_nės žib\_\_\_\_nto šviesos, jie išrodo paslaptį. Tarsi svyra sidabr\_\_\_\_nės palmės lapai, tarsi rai\_\_\_\_gosi (s, z) ž\_\_\_\_dras vorat\_\_\_\_nklis, tarsi sustingo skrydyj\_\_\_\_ baltos paukštės, tarsi susip\_\_\_\_nė dy\_\_\_\_liuotos kr\_\_\_\_mokšnių šakelės. Staiga i\_\_\_\_girsta tyl\_\_\_\_šauksm\_\_\_\_:

– Imante... Imante...

Mergaitė išv\_\_\_\_sta (j, y, i), kaip prasiskleidž\_\_\_\_lapai, prapl\_\_\_\_šta (j, y, i) voratinkl\_\_\_\_i ir išn\_\_\_\_ra grakšti sidabr\_\_\_\_nė rank\_\_\_\_ilgais plonais p\_\_\_\_rštais. Ji moj\_\_\_\_Imant i, kvie\_\_\_\_dama ją art\_\_\_\_n. Mergaitė nusigr\_\_\_\_žia - juk negali b\_\_\_\_ti, jai vaidenasi. Tačiau viešn\_\_\_\_nesiliauj\_\_\_\_, ir Imantė lipa iš lovos. Mergait\_\_\_\_i svai\_\_\_\_sta galv\_\_\_\_, ji vos \_\_\_\_stengia prišlitiniuoti prie lango. Priglaudž\_\_\_\_veid\_\_\_\_prie sidabrini\_\_\_\_palmės šak\_\_\_\_, pro kurias buvo j\_\_\_\_lindusi nepaž\_\_\_\_stama ranka.

*Pagal Vytautę Žilinskaitę*

4. Paaiškinkite pažymėtus skyrybos ženklus, lentelėje nurodydami vienintelį teisingą atsakymą.

– Taigi, –<sup>1</sup> palingavo galvą teta. – Gyveno namelyje ant vištos kojos ragana ir ilgai dar būtų gyvenusi,<sup>2</sup> bet sykį atūžė audra,<sup>3</sup> namelį apsėmė vanduo,<sup>4</sup> o su vandeniu atplaukė nuožmus aštriadantis ryklis. Pamatęs vištos koją, godžiai puolė prie jos,<sup>5</sup> nukando,<sup>6</sup> prarijo ir nuplaukė sau – nei aciū, nei viso gero...

*Pagal Vytautę Žilinskaitę*

1. A - atskirti vienasrūšiai tariniai; B - atskirta veikėjo kalba nuo autoriaus žodžių; C - atskirtos vienasrūšės aplinkybės.
2. A - atskirti vienasrūšiai tariniai; B - atskirtos vienasrūšės laiko aplinkybės; C - atskirti sudėtinio sakinio dėmenys.
3. A - atskirti sudėtinio sakinio dėmenys; B - atskirti vienasrūšiai tariniai; C - atskirti vienasrūšiai papildiniai.
4. A - atskirti vienasrūšiai tariniai; B - atskirti sudėtinio sakinio dėmenys; C - atskirtos vienasrūšės vietos aplinkybės.
5. A - atskirti sudėtinio sakinio dėmenys; B - atskirti vienasrūšiai veiksniai; C - atskirti vienasrūšiai tariniai.
6. A - atskirti vienasrūšiai veiksniai; B - atskirti vienasrūšiai tariniai; C - atskirti sudėtinio sakinio dėmenys.

*Atsakymai*

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
|---|---|---|---|---|---|
| B |   |   |   |   |   |